

|            |                                                                                                                                                                                    |
|------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ชื่อเรื่อง | รายงานการพัฒนารูปแบบการนิเทศ SICE เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม |
| ผู้วิจัย   | นายสุภัฏ อาลากุล                                                                                                                                                                   |
| คำสำคัญ    | รูปแบบการนิเทศ SICE, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, ความพึงพอใจ                                                                                                                         |

## บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม 2) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศ SICE เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม 3) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ SICE เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม 4) เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศ SICE เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยมีการวิจัยและพัฒนา 4 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในรายงานการพัฒนาแบบการนิเทศ SICE เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน ครูผู้สอน จำนวน 10 คน ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศ SICE เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ SICE เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 108 คน ระยะที่ 4 การประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศ SICE เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 49 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบประเมิน 4) แบบบันทึก และ 5) แบบทดสอบ การวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

## ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการ การพัฒนารูปแบบการนิเทศ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม รายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

1.1 สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ของครูส่วนใหญ่ยึดกรอบเนื้อหาตามหนังสือเรียน เน้นการป้อนเนื้อหาให้ผู้เรียน ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบบรรยายและการสาธิตเป็นหลัก ขาดการส่งเสริมให้นักเรียนฝึกทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา ครูขาดทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การประยุกต์ใช้รูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและตัวชี้วัด เป็นการจัดการเรียนรู้ในลักษณะที่เน้นครูผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เน้นการเรียนรู้เนื้อหาสาระเป็นสำคัญ 2) สื่อการเรียนรู้ไม่เพียงพอและไม่มี ความหลากหลาย สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ส่วนใหญ่คือ หนังสือเรียนและแบบฝึกหัดจากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ การใช้ วัสดุทัศน และมีการสร้างสื่อการเรียนรู้เพิ่มเติม แต่ยังไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาและตัวชี้วัด เท่าที่ควร ครูไม่ใช้สื่อนวัตกรรมหรือแหล่งเรียนรู้ มักนิยมใช้แต่หนังสือเรียนเพียงอย่างเดียว ครูส่วนใหญ่มีขาดเทคนิควิธีสอนที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เน้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติ 3) การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ครูใช้การทดสอบความรู้ด้วยการใช้แบบทดสอบ เน้นการวัดพฤติกรรม ด้านความรู้ความเข้าใจเป็นหลัก ไม่ครอบคลุมพฤติกรรมอื่น ๆ เช่น การนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ การประเมินผลด้านทักษะและความสามารถของนักเรียนครูยังขาดการใช้เครื่องมือวัด และประเมินผลที่ถูกต้องและเหมาะสม ไม่มีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน 4) ด้านการเตรียมการสอน พบว่า ครูไม่เห็นความสำคัญในการเตรียมการสอน โดยส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการเตรียมการสอนเพียงเล็กน้อย ครูส่วนใหญ่ไม่พยายามที่จะศึกษาค้นคว้าเทคนิควิธีการสอนใหม่มาประยุกต์ใช้กับบริบทการสอน ของโรงเรียนตนเอง

1.2 ความต้องการของครูผู้สอนในการพัฒนาทักษะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดของผู้เรียน พบว่า ครูต้องการพัฒนาให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ที่เน้นกระบวนการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมหรือลงมือปฏิบัติหรือสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การออกแบบ แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การประยุกต์ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย การพัฒนาครูควรจะใช้ วิธีการที่หลากหลาย การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาสื่อการจัดการเรียนรู้และหากพัฒนาทักษะ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดของผู้เรียนมาใช้ในการพัฒนาครู จะทำให้ครู ในโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ซึ่งการนำ แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในโรงเรียนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการพัฒนาครู รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้เชิงรุก และครูคาดหวังว่าเมื่อได้รับการพัฒนา จะทำให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมากขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการคิดส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขและเต็มตามศักยภาพ

2. ผลการสร้างและการพัฒนารูปแบบการนิเทศ SICE เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม รายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

2.1 จากการสร้างและการพัฒนารูปแบบการนิเทศ SICE เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการในการดำเนินงาน 5) การวัดและประเมินผล 6) ปัจจัยความสำเร็จ มีกระบวนการดำเนินงานตามรูปแบบ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมายร่วมกัน (Setting Goal: S) ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Informing: I) ขั้นที่ 3 การนิเทศ การโค้ช และการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring: C) ขั้นที่ 4 ประเมินผลการนิเทศ (Evaluating: E)

2.2 ผลการตรวจสอบและยืนยันคุณภาพ ด้านการใช้ประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้องของรูปแบบการนิเทศ SICE เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 ผลการตรวจสอบและยืนยันคุณภาพด้านการใช้ประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง ของคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศ SICE เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ SICE เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน รายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

3.1 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน พบว่า ผลการทดสอบของครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยก่อนพัฒนา ( $\mu$ ) เท่ากับ 15.51 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $\sigma$ ) เท่ากับ 2.93 มีค่าเฉลี่ยหลังพัฒนา ( $\mu$ ) เท่ากับ 27.68 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $\sigma$ ) เท่ากับ 1.47 ร้อยละความก้าวหน้า 40.57 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 25

3.2 ผลการประเมินความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน พบว่า ภาพรวมมีผลการประเมินในระดับดีมาก

3.3 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน พบว่า ภาพรวมมีผลการประเมินในระดับดีมาก

3.4 ผลการประเมินความสามารถในการคิดของผู้เรียน ที่จัดการเรียนรู้โดยครูผู้สอนที่เข้ารับการพัฒนาตามโครงการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน ด้วยกระบวนการนิเทศแบบ SICE พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ภาพรวมในระดับดีขึ้นไปจำนวน 634 คน คิดเป็นร้อยละ 91.62

4. ผลการประเมินผลการใช้กระบวนการนิเทศแบบ SICE ในการพัฒนาทักษะครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดของผู้เรียน รายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

4.1 ผลการประเมินประสิทธิผลที่มีต่อรูปแบบการนิเทศ SICE เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน พบว่า ผลการประเมินประสิทธิผลที่มีต่อรูปแบบการนิเทศ SICE เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 ผลความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการนิเทศ SICE เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน พบว่า ความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศ SICE เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับผู้เรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด